

DET KONGELIGE
KOMMUNAL- OG DISTRIKTSDEPARTEMENT

Statsråden

Stortingets justiskomite

Deres ref

Vår ref

Dato

23/5071-2

25. oktober 2023

Dok. 8:273 S (2022-2023) Representantforslag om kunnskap om og veiledning i bruk av kunstig intelligens

Jeg viser til brev fra justiskomiteen til justis- og beredskapsminister Emilie Enger Mehl om representantforslag fra stortingsrepresentantene Alfred Jens Bjørlo, Grunde Almeland, Guri Melby, Sveinung Rotevatn og Ingvild Wettrhus Thorsvik om kunnskap om og veiledning i bruk av kunstig intelligens, datert 2. oktober 2021.

Justis- og beredskapsministeren har bedt meg, som ansvarlig statsråd for digitaliseringspolitikken, om å svare ut spørsmålene. Under finner dere mine vurderinger av de fem forslagene.

1. Stortinget ber regjeringen så raskt som mulig legge fram en plan for forsterkning av forskning på kunstig intelligens og betydningen av bruken av kunstig intelligens i samfunnet, som ledd i oppfølgingen av langtidsplanen for forskning og høyere utdanning.

I Prop. 1 S. (2023–2024) for Kunnskapsdepartementet har regjeringen foreslått en forsknings- og innovasjonssatsing på blant annet kunstig intelligens. Regjeringen foreslår der minst 1 milliard kroner over 5 år til en satsing på fremtidens databehandling – kunstig intelligens, digital sikkerhet og samfunnskonskvenser av teknologiutviklingen.

Satsingen, som skal skje i regi av Norges forskningsråd, har tre hovedspor:

1. Forskning på konsekvenser av kunstig intelligens og andre digitale teknologier for individ og samfunn.
2. Forskning på digitale teknologier som kunstig intelligens, digital sikkerhet, neste generasjons IKT, nye sensorer og kvanteteknologi.

3. Forskning på hvordan digitale teknologier kan brukes til innovasjon i næringslivet og offentlig sektor, og hvordan kunstig intelligens brukes i forskningen på mange ulike fagområder.

Forsknings- og høyere utdanningsministeren og jeg mener denne forsknings- og innovasjonssatsingen svarer ut stortingsrepresentantenes forslag.

2. Stortinget ber regjeringen skalere opp antall studieplasser innenfor utdanningsområder som er viktige for å forstå og anvende kunstig intelligens, eksempelvis STEM-fag, juss, filosofi og etikk.

Lov om universiteter og høyskoler sikrer høyere utdanningsinstitusjoner faglig frihet og ansvar for læreinholdet i den enkelte utdanning. Gjennom rammefinansiering og styring legges det i stor grad vekt på den enkelte institusjons ansvar for å bestemme sammensetning av studietilbudet. De overordnede målene for dimensjonering av høyere utdanning er å møte arbeidslivets behov for kvalifisert arbeidskraft og studentenes etterspørsel etter utdanning.

Utdanningstilbudet i kunstig intelligens øker i Norge, selv om det er mindre enn i øvrige nordiske land, jf. *Meld. St. 14 (2022–2023) Utsyn over kompetansebehovet i Norge* (utsynsmeldingen). Utdanningstilbud innen kunstig intelligens er mest utbredt innenfor teknologiske fag, men har også begynt å spre seg til andre fagfelt, og særlig til økonomisk-administrative fag. Statistikken bekrefter at utdanningskapasitet og innhold vris mot nye teknologier, både i teknologifag og innenfor andre fagfelt.

I utsynsmeldingen uttrykker regjeringen at den forventer at universiteter og høyskoler i dimensjoneringen prioriterer helsefag, IT og områder som er særlig viktige for det grønne skiftet. Videre slås det fast at det kan bli nødvendig at regjeringen kombinerer budsjettforslag om rammekutt med øremerking av midler for å sikre prioritering av særlig utvalgte områder. I 2024-budsjettet foreslår regjeringen 100 nye studieplasser i IKT som skal fordeles på sju institusjoner (NTNU, UiO, OsloMet, UiA, UiB, HVL og HiØ). Flere av disse institusjonene har dedikerte fagmiljøer som jobber med kunstig intelligens og tilbyr utdanning i kunstig intelligens. Flere av disse institusjonene er også tilknyttet Norwegian Artificial Intelligence Research Consortium (NORA) som er en norsk sammenslutning av universiteter, høyskoler og forskningsinstitutter som samarbeider om kunstig intelligens.

3. Stortinget ber regjeringen forberede implementering av Den europeiske unions Artificial Intelligence Act, med mål om at denne kan tre i kraft i Norge samtidig som den trer i kraft i EU.

EUs kommende forordning om kunstig intelligens vil trolig vedtas i EU i løpet av året eller i begynnelsen av 2024, og vil stille krav til KI-systemer før de plasseres på markedet, i tillegg til å gi enkelte regler for bruk av systemene. Forordningen legger en risikobasert tilnærming til grunn for regulering av kunstig intelligens. Etter at forslaget er vedtatt, ligger det an til at

reglene får virkning fra to eller tre år etter vedtakelse. I perioden fra vedtakelse til forordningen gis virkning, skal medlemsstatene gjøre de nødvendige forberedelsene nasjonalt, som å etablere en egnet forvaltningsstruktur.

Regjeringen har nedsatt en arbeidsgruppe som skal utarbeide en plan for rettidig innlemmelse og god gjennomføring av EUs forordning etter at den er vedtatt. Målet med arbeidet er å sikre at forordningen skal kunne tre i kraft i Norge samtidig med EU.

Arbeidsgruppen ledes av Justis- og beredskapsdepartementet og består ellers av medlemmer fra Kommunal- og distriktsdepartementet, Kunnskapsdepartementet, Kultur- og likestillingsdepartementet, Finansdepartementet og Utenriksdepartementet. Gruppen skal levere sine anbefalinger til videre oppfølging til regjeringen i november.

4. Stortinget ber regjeringen igangsette et arbeid for å undersøke hvordan relevante sider av det norske regelverket skal tolkes og anvendes i lys av bruk av kunstig intelligens, herunder blant annet åndsverksreglene, straffeprosessreglene, konkurranseretten og forvaltningsregelverk.

Arbeidsgruppen som skal legge en plan for gjennomføring av EUs kommende forordning om kunstig intelligens, har også fått i oppgave å vurdere nasjonale reguleringsbehov. Dette vil bli omtalt i gruppens rapport som nevnt over.

Samtidig har Norge en rekke gode, teknologinøytrale regelverk, og disse gjelder også for kunstig intelligens. Det gjelder for eksempel lov om likestilling og forbud mot diskriminering, forvaltningsloven og ikke minst personopplysningsloven. Jeg forstår imidlertid at mange virksomheter som vurderer å utvikle eller ta i bruk kunstig intelligens kan synes det er krevende å vurdere hvordan de skal tolke og bruke disse regelverkene. Derfor har Digitaliseringsdirektoratet fått i oppdrag å utvikle god, brukerrettet veiledning i utvikling og bruk av kunstig intelligens. Denne veiledningen er tilgjengelig på [direktoratets hjemmesider](#).

For personvernområdet har [Datatilsynets regulatoriske sandkasse](#) en viktig funksjon, både i å gi råd og veiledning til de prosjektene som deltar i sandkassen, men ikke minst ved å gjøre vurderingene fra de ulike prosjektene tilgjengelig. Datatilsynet og Digitaliseringsdirektoratet har et godt samarbeid for å sikre at erfaringene fra sandkassen også reflekteres i Digitaliseringsdirektoratets veiledning.

På mer overordnet nivå gjøres vurderinger av hvordan man skal tolke og bruke eksisterende regelverk i en kontekst med kunstig intelligens fortløpende i departementene og sektorene med ansvar for de respektive lovene. Spørsmål som gjelder tolkning av eksisterende lovbestemmelser må i utgangspunktet finne sin løsning på vanlig måte, ved anvendelse av rettskildeprensippene og eventuelt avklaring i domstolene. Noen ganger kan uklarheten være så stor at det er ønskelig med presisering gjennom lovarbeid. Andre steder igjen kan en oppdage hull i lovgivningen eller nye spørsmål som bør reguleres..

5. Stortinget ber regjeringen etablere et eget algoritmetilsyn.

Datatilsynet fører i dag tilsyn med bruken av kunstig intelligens på personvernområdet etter personopplysningsloven. På samme måte har Legemiddelverket ansvar for å føre tilsyn med kunstig intelligens i medisinsk utstyr. Andre tilsyn har ansvar for sine områder. For å kunne gjennomføre tilsyn er det nødvendig med kompetanse både på fagområdet og regelverket, i tillegg til kompetanse på kunstig intelligens.

EUs kommende forordning om kunstig intelligens stiller krav om etablering av en nasjonal tilsynsstruktur. Arbeidsgruppen som skal legge en plan for gjennomføring av EUs kommende forordning om kunstig intelligens, skal også se på dette spørsmålet, herunder gi noen vurderinger om funksjonen bør legges til et nyopprettet, sentralt tilsynsorgan.

Jeg viser for øvrig til at det er en rekke rettsakter på det digitale området som stiller krav om tilsynsfunksjoner. Det kan være grunn til å se nærmere på forvaltningsstrukturen på det digitale området, for å sikre en hensiktsmessig organisering, og mitt departement vil vurdere eventuell igangsetting av et slikt arbeid.

Med hilsen

Karianne Oldernes Tung